

Vi störtar in i hösten!

Vi har nu avslutat remissomgången med vår programförklaring. Det har varit en konstruktiv period där både aktiva förtroendevalda och medlemmar i de olika partierna i majoriteten fått tycka till. I veckan som gick gjorde vi den sista avstämningen på vår ordförandeträff innan vi avslutade revideringen. Nu ligger den reviderade programförklaringen som underlag till oss i budgetarbetet som startar kommande vecka. Vi har redan nu identifierat ett antal områden som kräver särskilda budgetjusteringar för att kunna genomföras. För mig har det varit givande att se hur många engagerade människor vi har runt omkring oss som lämnar synpunkter på hur vi ska ta oss an framtiden.

För ett par veckor sedan så hade jag förmånen att få delta på Lindome Socialdemokraters möte när man delade ut Erlandermedaljen till Svea Andersson. Erlandermedaljen får man för lång och trogen tjänst i partiet. Svea berättade om sitt engagemang, och om hur hon brukade gå runt i Hällesåker och knacka dörr och prata med folk. Jag önskar att vi alla tar efter Sveas modell. Det kräver så lite. Det handlar om att prata med folk, berätta om vår politik och om vad vi vill med samhället. Grattis Svea, medaljen är välförtjänt!

Det går inte att prata om insatser för partiet utan att nämna Kaj Johansson. Jag fick budet om Kajs död tidigt på söndagsmorgonen. Kaj har betytt så mycket, och gjort så mycket, för vårt parti samtidigt som han var en en god vän till mig. Jag har så många minnen av Kaj. Hans kramar, när han lyfte mig från marken, hans lite ohyfsade metod att "ta" ordet när han ville ha det, hans envishet, hans givmildhet och hans fina sätt att behandla alla lika. För mig var och är Kaj alltid en sann Socialdemokrat i ordets rätta bemärkelse. Jag kommer sakna honom!

För oss som nu jobbar vidare med att utveckla framtiden så kan jag berätta att vi just nu är inne i en process i staden där två av stadens bolag, nämligen Mölndala och Mölndalsbostäder, får nya VD:ar. För Mölndalas del är detta klart. Det blir Bjarne Fjellanger som närmast kommer från COOP och

Steen & Ström. För Mölndalsbostäder del så pågår intervjuerna i detta nu. För mig som Kommunstyrelsens ordförande har det varit viktigt att tillförsäkra mig om att dessa nyrekryteringar också kommer att passa in och komplettera kommundirektörens koncernledning som har "Mölndal på sista raden" som devis. Det vill säga att man måste se nyttan för hela staden, inte bara det enskilda bolaget. Jag känner mig nöjd med rekryteringsprocessen och tror att detta kommer att bli bra!

Nu pågår arbetet intensivt med att hitta nya bostäder åt våra nyanlända medborgare. Vi jobbar nu med att bygga temporära bostäder på Forsåker och i Eklanda. Dessa är tänkta för en övergångsperiod eftersom tanken är att hitta bostäder bland det ordinarie bostadsbeståndet. Vi är nu mitt i processen vilken har inneburit överklaganden och förseningar. Jag som jobbar nära stadsledningskontoret kan se hur svårt det är, hur många hänsyn som tas, hur man verkligen balanserar varje frågeställning för att göra rätt bedömning. Jag är fascinerad av vilken kompetens vi har inom staden för att lösa denna frågan. Jag tror egentligen att man skulle kunna kasta in vilken problematik som helst så skulle den samlade kompetensen kunna hantera det lika bra som man gör men bostadsfrågan till nyanlända. Jag är helt enkelt imponerad av våra tjänstemäns stora kunskaper och engagemang i de frågor vi politiker via beslut kräver att

de ska lösa. Det är en av anledningarna till att jag känner mig optimistisk inför framtidens utmaningar.

Jag ska avsluta optimistiskt också! Jag håller precis på att ha min samtalsrunda med samtliga förvaltningschefer. Något jag försöker att ha årligen. Vi sitter ner en timma eller mer och pratar om framtiden, svårigheter, utmaningar, positiva saker inom de olika förvaltningsområdena. Jag kan med stor tillfredsställelse notera att samtliga av våra förvaltningschefer, med lite olika nivå, har god koll på sin verksamhet och är duktiga på att titta i kristallkulan. Det innebär att när jag, efter samtalsrundan, gör en sammanvägd bedömning också har "bättre på fötterna" vad gäller beslut som hör framtiden till. Fantastiskt viktigt och lärorikt.

Så med saknad och sorg, framtidstro, kompetens och reviderad programförklaring störtar vi in i hösten!

Vi ses på våra möten, kamrater!

Marie Östh Karlsson
Kommunstyrelsens ordförande (S)

Kaj Johansson till minne

Kaj var främst aktiv inom Socialdemokraterna, men det är många andra föreningar som har fått ta del av Kajs engagemang genom åren. Unga Örnar, SSU, Folkets Hus och Verdandi är några av organisationerna inom arbetarrörelsen, men även föreningar som HSB och Mölndals Hembygdsförening har haft förmånen att ha Kaj som aktiv. Men det var politiken som han brann för och gav stor energi och tid till.

Kaj startade sitt aktiva engagemang i SSU här i Mölndal. Efter några kortare utflykter till Uppsala och Skövde så var Kaj tillbaka i Mölndal och Socialdemokraterna med full kraft i mitten på 80-talet.

Vi är många som har jobbat nära tillsammans med Kaj genom åren. Jag minns speciellt tiden när Kaj var Arbetsarekommunens ordförande, mellan åren 1990–2006, och jag hade förmånen att få jobba nära honom. Hans envetna, envisa engagemang, hans stora glädje, smittade av sig på oss som var i hans närhet. Han var outtröttlig när det gällde att ställa upp för partiet och kämpa för solidaritet och rättvisa. Han hade en förmåga att ta på sig uppgifter, både stora och små, och lösa dom, på ibland dom mest makalösa sätt.

Det kändes ofta som att partiet och kamraterna i vår organisation alltid kom i första hand. En framträdande egenskap hos Kaj var hans enorma envishet. Jag brukade säga att "du är envis som en röd gris" till honom, och då skrattade han bara och sa att det måste man vara om man vill komma nånvarnt med det man gör.

Förutom i rent politiska frågor så var Kaj var en av dom mest tongivande när det gällde att driva frågan om nya distriktsindelningen för Socialdemokraterna. Han engagerade sig också i att vi skulle ha en Socialdemokratisk tidning i Göteborgsområdet. Distriktsindelningen tog över 12 år! Vem som helst skulle tröttna eller lacka ur efter halva tiden. Men inte Kaj! Nu har vi tidningen Ny Tid, Göte-

borgsområdet, och partidistriktet har fått nya gränser. Bättre och effektivare. Ett gott bevis på han envishet och engagemang.

Under den tid som Kaj var ordförande för Socialdemokraterna i Mölndal så talades vi vid i stort sett varje kväll. Vi pratade om hur partiets verksamhet skulle förbättras. Vi provade tankar och ideér på varandra. Det blev stundtals rena "partiterapin" i dom där samtalen. Det har vi skrattat åt många gånger. Självklart pratade vi om svåra och tunga saker också, och det var alltid Kaj som kom med uppmuntrande ord och knuffade "kärran" framåt.

Kaj var kanske inte den stora politiska agitatorn som stod i talarstolar och på scener, men han var de små samtalens mästare. Överallt och när som helst så kunde man se Kaj stående eller sittande i samtal med någon. Det kunde vara vem som helst. Han hade tid för alla, tid att lyssna. Tid att ge kloka råd, och fram för allt tid att prata om det han älskade – politik!

Vi är många som kommer att sakna Kaj och hans enorma engagemang, hans iver att komma framåt och hans bullrande skratt. Jag har många gånger tänkt på en rad ur Dan Andersson "Heldagskväll i timmerkojan" som passar så bra in på Kaj: "*Och Vargfors-Fredrik, du skrattande man, som vill alla uslingar väl*"

Precis sån var Kaj, en glad skrattande man som ville alla väl! Jag kommer att minnas honom som en fantastisk människa och fin kamrat! Nu har Kajs röst tystnat, samtalen med honom är över. Vi är tacksamma och lyckliga att Kaj var engagerad i vår rörelse, vår förening, och att vi fick ha honom som vän. Vi har många ljusa minnen att bevara i våra hjärtan! Kaj Johansson blev 77 år och sörjs närmast av hustru två barn och barnbarn.

Patrik Karlsson
Socialdemokraterna i Mölndal

Från Sveavägen till Sveas väg

Svea Andersson 92, har belönats med Tage Erlanders hedersmedalj. Med sina 75 år som engagerad är hon väl kvalificerad till medaljen som delades ut på Lindome S-förenings medlemsmöte.

Sveas politiska bana startade i SSU och som 16-åring gick hon med i partiets ungdomsklubb. Kamratskap var en viktig del. Det var på den tiden, inte möjligt att få gå någon längre utbildning. Så det blev att börja arbeta tidigt. Och genom arbetet blev Svea engagerad i facket.

Sedan har det blivit man, barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Fackliga och politiska uppdrag har avlöst varandra. Från skolstyrelsen till kyrkofullmäktige. Och ännu håller Svea igång.

Tack Svea för allt Ditt engagemang! Vi är stolta över att ha dig som kamrat.

Tyck om Mölndal! Och äntligen i medborgardialog

I september månad har vi vid fyra olika tillfällen varit ute och haft medborgardialog om vår kommande översiktsplan för Mölndal.

Där har Mölndalsborna kunnat träffa politiker och tjänstemän från Mölndals stad för att prata om utvecklingen av framtidens Mölndal. Syftet med dialogen är att lyssna in och få in synpunkter, tankar och idéer innan beslut.

Vi vill skapa en dialog om bostadorten, gröna miljöer, närhet till service och kollektivtrafik. Vad är viktigt just där du bor och vad skulle kunna bli ännu bättre?

När vi arbetar med stadsutveckling är den lokala demokratin viktig.

Den 2:a september fanns vi i Kvarnbyn på Kulturnatta, 8:e var vi i Hällesåker, 15:e i Lindome och den 22:e i Källered. Många bra samtal och synpunkter har vi fått till oss i staden och vi kommer också att ha ett uppföljningsmöte där vi samlar oss kring dessa den 19 oktober.

Dialogen är väl dokumenterad och kommer att ligga till grund för kommande översiktsplansarbete.

Marie Östh Karlsson

”Att vara dödlig” av Atul Gawanda – en tankeställare och en inspiration för alla som arbetar med äldre frågor och för oss som är gamla

Gawanda – författare och kirurg, professor vid Harvard University, har skrivit en bok om sina erfarenheter som läkare, kryddad med personliga upplevelser, studiebesök och intervjuer.

Att vara dödlig innebär att vi alla kommer att dö.. Det gäller inte bara oss gamla. Ni andra kommer också att dö. Visst känner Ni ibland att Ni blir äldre? Om inte annat ser Ni på barnen att dom växer och blir äldre. Ni också!! Om vi tillsammans lyckas ordna det bra för oss äldre, kommer Ni alla att ha glädje av det.

Dr Gawanda säger: ”Det viktiga är inte att förlänga livet. Det är viktigare att göra livet så bra som möjligt före döden, för den kommer ju.”

Gawanda skriver om ålderdomshem, äldreboenden, sjukhem, om svåra operationer och om den palliativa vården. Han har besökt mängder av hem, talat med många patienter, anhöriga och egna släktingar.

I Gawandas ursprungsland, Indien, tar familjen, släkten hand om de äldre. Hans farfar blev 110 år, var aktiv till dess, omhuldad av barn och barnbarn och med stor värdighet och auktoritet. I Västvärlden har den ekonomiska utvecklingen gjort att äldre bor för sig och vill klara sig själva. Men en dag kommer, när det inte går längre. Man blir lite förvirrad, har lätt för att ramla eller orkar helt enkelt inte. Men behovet av självständighet är stort, ofta större än behovet av trygghet. ”Vi vill fortsätta att vara vår egen berättelses författare”. Vi vill göra våra egna val.

Gamla människor har ofta många krämpor, ofta även flera sjukdomar. Man behöver en läkare som kan se till hela människan., inte en doktor, som bara vill tala om en krämpa i taget. Det bästa är ett geriatriskt team som ev. vid

hembesök regelbundet kontrollerar medicineringen, mathållningen, behov av ev. hjälpmedel. En amerikansk undersökning visade att det geriatriska teamet inte förlängde livet men gjorde att färre fick funktionsnedsättningar. Dom fick 40 % mindre risk för beroende av hemtjänst. Bättre livskvalitet och billigare!

På Mölndals sjukhus finns flera geriatriska avdelningar. Det verkar inte finnas något team för hembesök. Men det finns planer i kommunen på samverkan kring vårdprevention liknande Senior Alert i Göteborg.

Flera av de äldre prövade ett äldreboende men tappade livsgnistan, efter som ingenting var likt det liv de ville leva och hade levtt. (Känner igen den reaktionen från flera bekanta)

Men det fanns också äldreboenden som helt utgick från de äldres behov och önskemål – ett som var fullt av fåglar, hundar och katter, växter och blommor – andra där servicegraden kunde öka alltefter behovet, så att den gamla inte behövde flytta igen. Exemplet är från USA men var lätt igenkända även från svensk horisont. Att byta ut kontroll och regler mot samarbete och lyhördhet för den gamlas behov är lösningen för att få de gamla att känna sig hemma.

Ett näraliggande exempel är Gerdas gård, ett äldreboende på intraprenad i Göteborg. Det har mycket höga betyg från sina boenden och klarar också sin ekonomi.

Flera kapitel i boken handlar om patienter med mycket svåra dödliga sjuk-

domar. Gawanda erkänner att han likt många läkare undviker att tala med patienten om hur allvarligt sjuk han/hon är, att patienten är döende. Man försöker hela tiden ge hopp, även när inget hopp finns.. Man erbjuder påfrestande behandlingar och operationer som försämrar patientens motståndskraft. Patienter hoppas på en längre förbättring, fastän läkaren vet att det i bästa fall kan bli en mycket kort förlängning av livet. Läkarna har svårt att hjälpa svårt sjuka patienter med deras dödsrädsla, deras ångest och deras sorg över alla förluster de utsätts för.

Gawanda talar varmt för den palliativa vården (vård och omsorg i livets slutskede). Ett skickligt palliativ team har som mål inte att förlänga patientens liv men att göra allt för att patienten ska kunna få så god livskvalitet som möjligt och kunna leva lite ”som vanligt” den sista tiden.

Flera stora undersökningar visar att patienterna mår bättre, får en lugnare sista period i livet och faktiskt i flera fall lever längre än dom som genomgått svåra operationer eller plågsamma behandlingar. Framför allt uppmanar Gawanda till att man i tid ska våga ha det här svåra samtalet om livets slut, om döden. ”Vad är viktigast för Dig? Vad vill Du helst slippa? Vilka kompromisser kan Du tänka Dig?” är frågor som behöver ett svar från den sjuke. Det underlättar för både vården och de anhöriga och kan ge lugn åt de sista stunderna.

I Västra Götaland finns ett regionalt vårdprogram för palliativ vård som ser mycket ambitiöst ut. Problemet är kanske snarare att folk inte känner till det. Det förefaller som om Mölndal planerar för ett palliativt team. Vi får hjälpas åt att trycka på så att det blir verklighet.

Maj Keidser

Mölndal bygger!

Efter att Majoritet Mölndal tog över taktpinnen i Mölndals stad har vi styrt upp processen kring byggande och samhällsstruktur. Vårt mål är att befolkningsökningen skall ligga runt 1,5 procent per år. I Mölndal innebär det att byggtakten måste öka till det tredubbla jämfört med innan valet. Vi håller också på att lägga in sociala värderingar i våra byggprojekt och strama till miljöaspekterna kring den byggnation vi hanterar.

För att staden i övrigt skall kunna hänga med i den höga byggtakten krävs det stor kunskap och samordning mellan förvaltningarna. Det är därför viktigt för övriga staden att byggtakten hålls så jämn som möjligt för att övrig planering stämmer så nära målet som möjligt.

Vi har jobbat hårt för att hitta nya sätt att bygga så kostnadseffektivt som möjligt men om vi skall få ner i hyrorna i den nivå som vi önskar måste vi tumma på värden som står oss nära. Vi får se hur vi kommer att hantera det framöver.

Mölndal är utsedd till fjärde bästa boendekommun och raketkommun i en miljöranking. Det visar på att vi arbetar åt rätt håll och att stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen håller på att hitta rätt nivå på våra byggprojekt. Byggtakten innebär utmaningar även internt med medarbetare som arbetar hårt och inte skall slitas ut måste stimuleras av andra intressanta arbetsuppgifter vi kan erbjuda.

Vad händer just nu?

Stadsnära odlingar. Skapa traineeanställningar för människor utanför arbetsmarknaden. Lägenheter med mindre yta för att krympa utgifter. Förtäta och bygga kollektivtrafiknära. Satsningar på instegslägenheter för ungdomar samt lägenheter för äldre som vill ha bekvämt boende med hög tillgänglighet och hög trygghet.

Mölndal har startat det här arbetet innan regeringens direktiv om att bygga nya bostäder kom, och det innebär att vi ligger före och har ett bra läge jämfört med många andra kommuner. Det är ett försprång vi gärna behåller.

Mölndal är hett på marknaden och det innebär att vi kan tacka nej till projekt som inte passar in i vår profil främst på verksamhetssidan. Fram för allt tackar vi nej till logistikföretag som genererar mycket lastbilstrafik.

Stefan Gustafsson
Kommunalråd (S)

Möteskalender

- 10/10 Arbetarekommunen, medlemsmöte kl 18.30
Folkets Hus Mölndal.
- 12/10 S-kvinnor, medlemsmöte kl 19.00
Folkets Hus Mölndal.
- 20/10 S-veteranerna, medlemsmöte kl 10.30
Folkets Hus Mölndal
- 25/10 Lindome S-förening, medlemsmöte kl 19.00
Dotegården 41, Lindome
- 12/11 Arbetarkommunen, Planeringsdag kl 10.00
Folkets Hus Mölndal
- 5/12 Arbetarekommunen, medlemsmöte kl 18.30
Folkets Hus Mölndal

Maj Keidser tipsar:

Sex timmars Arbetsdag? Hot eller möjlighet för en hållbar välfärd?

Välkomna till en paneldebatt där olika sidor får komma till tals. Medverkande är:

Jennie Anttila, undersköterska på Svartedalens äldreboende i Göteborg.

Helen Ericsson, undersköterska och förtroendevald för Kommunal sekt. Västra Hisingen.

Anders Nilsson, redaktör för Tankeverksamheten inom arbetarrörelsen i Göteborg.

Daniel Bernmar, kommunalråd (v) i Göteborg med ansvar för äldreomsorgen.

Tisdag 8 november kl 18.30
Södra Allégatan 1B, Göteborg

Veteranernas S-förening Medlemsmöte

Torsdag 20 oktober kl 10.30
Folkets Hus, Mölndal vån 3

Vi ska samtala om hur vår förening skall organiseras framöver.

Kaffe serveras. Ta gärna med en kompis.

Välkomna!

Mölndals Arbetarekommun Medlemsmöte

Måndag 10 oktober kl 18.30
Lokal: Viran, Folkets Hus, Mölndal

Jesper Eneroth gästas oss inför kyrkovalet 2017

S-kvinnor (Mabel) Mölndal Klubbmöte

Onsdag 12 oktober kl 19.00
AK-expeditionen, Folkets Hus, Mölndal vån 3

Ta med en kompis.

Styrelsen hälsar er välkomna!

Lindome S-förening Medlemsmöte

Onsdag 25 oktober kl. 19.00 (styrelsen kl. 18.15)
Lokal: Dotegården 41

Kaffe och dopp.

Väl mött. Styrelsen.